

Praktijkgids fossielen

ANDRÉ SLUPIK *

Het verzamelen van fossielen is in Nederland populairder dan ooit. Er bestaan veel verenigingen op dat gebied: Nederlandse Geologische Vereniging, Stichting Geologische Activiteiten (GEA), Werkgroep Pleistocene Zoogdieren (WPZ), Werkgroep Tertiaire en Kwartaire Geologie (WTKG), de Werkgroep Muschelkalk, noem maar op. Leden van deze clubs en talloze niet verenigde fossielliefhebbers verzamelen in hun vrije tijd en leggen collecties aan. Voor al die amateur paleontologen is kort geleden het boek 'Praktijkgids fossielen. Fossielen verzamelen, prepareren en er ook nog wat mee doen' verschenen. André Slupik nam het onder de loep.

Het boek gaat specifiek over technieken toegepast in de paleontologie die in de meeste determinatiewerken doorgaans slechts marginaal besproken worden. De 'paleontologische keuken' bestaat echter uit een breed spectrum aan technieken, handelingen, materialen, instrumenten en gereedschappen. Kennis daarvan is vereist om alle stappen vanaf opgraven, prepareren, conserveren tot het opbergen, documenteren en bewaren op correcte en (voor verzamelaar en fossiel) veilige wijze te verrichten. Deze praktijkgids geeft op overzichtelijke wijze in vijf hoofdstukken aan hoe men in het veld te werk moet gaan en wat daarna met de vondsten moet gebeuren. Een lijst met nuttige adressen en aanvullende literatuur sluit het boek af.

Heel handig

In 'Waar vind ik fossielen?' worden de algemene kenmerken van vindplaatsen besproken en wordt daarnaast een korte uitleg gegeven van essentiële begrippen als geologische tijd en tijdschaal, absolute ouderdom, sedimentologie, tektoniek en betekenis van geologische kaarten voor de verzamelaar. Een kort overzicht van de vindlocaties in Nederland, gerangschikt volgens ouderdom van het gesteente, is heel handig.

Dan komt het echte veldwerk aan bod: veiligheid, wetgeving over verzamelen in binnen- en buitenland, onmisbare gereedschap en veldtechnieken. Er is veel aandacht besteed voor diverse opgravingsmethoden en veldsituaties, uiteenlopend van fossielen verzamelen langs een wandelpad of een ontsloten rotswand (hamer en bijtel), tot de voor de amateur ongebruikelijke technieken waar graafmachines en explosieven aan te pas komen.

De hoofdstukken 3 en 4 gaan over conserveringsmidelen, prepareertechnieken en registreren van vondsten. De vaste matrix of los sediment moet verwijderd worden en daarna is het zaak dat de kwetsbare en breekbare fossielen geconsolideerd en geconserveerd worden. Het boek geeft heldere toelichtingen op chemische stoffen en technieken die er voor zorgen dat de fossielen verstevigd worden en niet tot as vergaan. Het blijkt dat deze professionele (museum)technieken ook thuis in schuur of (bij)keuken toepasbaar zijn om van ruwe fossielen interessante bewaarobjecten te maken.

Vervolgens moeten de fossielen op naam gebracht worden en hiermee begint de echte ontdekkingstocht:

het raadplegen van diverse gidsen, monografieën, themanummers van geologische/paleontologische tijdschriften, zoeken op het internet. Het boek wijst de weg om de juiste soort plant of dier vast te stellen. Ook is in dit hoofdstuk aandacht voor het maken van de fotografische documentatie van de fossielen en het belang van afgietsels van bijzondere en zeldzame exemplaren.

Onmisbare aanvulling

De auteur van het boek - Anne Schulp, als paleontoloog verbonden aan het Natuurhistorisch Museum in Maastricht - putte informatie uit eigen ervaringen in veld en museum, en is bij collega's van diverse instellingen te rade gegaan voor aanvullende informatie, technieken en beeldmateriaal. Hij is er in geslaagd een gids met *know-how* samen te stellen, een onmisbare aanvulling op de met determinatiewerken gevulde boekenkast.

Anne Schulp - Praktijkgids fossielen. Fossielen verzamelen, prepareren en er ook nog wat mee doen - KNNV Uitgeverij, 2005. ISBN 90-5011-203-X, 160 rijk geïllustreerde pagina's. Prijs € 24,95. Ruim voorradig in de Museumwinkel.

* [ir A.A. Slupik is collectie-medewerker van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam; e-mail slupik@nmr.nl]